

Införande av effekttaxa – hur påverkas småhusägare?

Kristina Landfors | Anthesis

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Trivector

Aktea

Anthesis

Bakgrund

År 2022 utfärdade Energimarknadsinspektionen (Ei) nya föreskrifter som innebär att alla elnätsföretag senast den 1 januari 2027 måste införa en ny prismodell som inkluderar en effektagift, även kallad **effekttaxa**

Det är viktigt att förstå hur effekttaxan påverkar småhusägare, både ekonomiskt och praktiskt – från nya krav till tekniska lösningar. Införandet är ännu i ett tidigt skede, vilket gör kunskapshöjande insatser och vidare studier särskilt angelägna.

Effekttaxan införs för att minska effektoppar och kapacitetsbrist i elnäten genom att främja jämnare elanvändning. Till skillnad från dagens modeller baseras avgiften på hushållets högsta effektuttag (kW), vilket ger ekonomiska incitament att sprida elförbrukningen och innebär att de som belastar elnätet mest också betalar mer.

Studien syftar till att göra en inledande analys av effekttaxans påverkan på småhus. Målet är att öka förståelsen för effekttaxans ekonomiska konsekvenser och behovet av anpassning för småhusägare och därigenom identifiera behovet av vidare analyser och studier.

Metod

Studien består av en litteraturgenomgång samt en analys av två representativa småhus där två olika prismodeller för effekttaxa jämförs. De två typer av småhus som har valts för denna studie är:

- Ett småhus byggt på 1970-talet med direktverkande elvärme
- Ett nybyggt småhus med frånluftsluftvärmepump

De två prismodeller för effekttaxa som applicerats på de två småhustyperna är:

- Sollentuna Energi & Miljö ABs prismodell för effekttaxa
- Ellevio ABs prismodell för effekttaxa

En analys av elbilens påverkan har också genomförts

Typiskt småhus byggt 1970

Typiskt modernt småhus

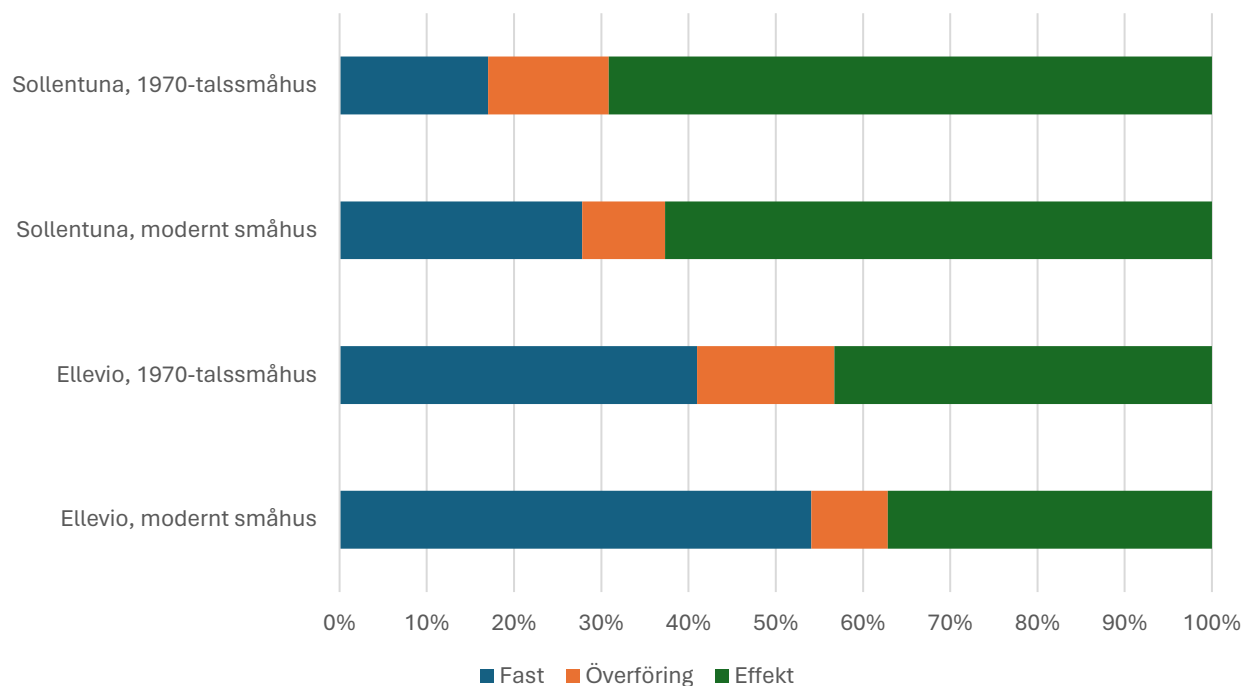
Prismodell	Fast avgift [SEK/månad]	Överföringsavgift [SEK/kWh]	Effektavgift [SEK/kW]
Ellevio	365	0,0625	Mellan kl. 06–22: 81,25 Mellan kl. 22–06: 40,625
Sollentuna Energi & Miljö	137,5	0,05	Mellan apr - okt: 67,50 Mellan nov - mar: 135

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Typ av hus och effekttaxa	Fast avgift [SEK/år]	Överföringsavgift [SEK/år]	Effektavgift [SEK/år]	Total elnätskostnad [SEK/år]
Ellevio, modernt småhus	4 380	710	3 010	8 100
Ellevio, 1970-talssmåhus	4 380	1 680	4 620	10 680
Sollentuna, modernt småhus	1 650	560	3 720	5 930
Sollentuna, 1970-talssmåhus	1 650	1 340	6 700	9 690

Procentuell fördelning av årskostnaden

Resultat

- Skillnaderna i kostnadsfördelningen mellan de olika prismodellerna och småhustyperna betydande.
- Stor variation i fördelningen av delkostnaderna för de olika studerade fallen.
- Resulterar i stora skillnader i besparingspotentialen för småhusägaren.
- Hushåll med elbil kan komma att påverkas mer av effekttaxan än andra hushåll, eftersom elbilen ofta utgör det enskilt högsta effektbehovet i ett småhus.
- Hushåll med begränsade möjligheter att anpassa sin elanvändning riskerar att drabbas särskilt av effekttaxan.

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

Förslag på vidare arbete

- Kartläggning av befintliga effekttaxor i Sverige
- Elbilens och batteriets del i ett elsystem med effekttaxa
- Möjligheter för smart styrning i koppling till effekttaxa
- Förståelse för behov av kunskapshöjande insatser
- Effekttaxans påverkan ur ett rättviseperspektiv

Vill du läsa mer? Rapporten finns på BeSmås hemsida: [Effekttaxa – hur påverkas småhusägare?](#)

BESMÅ

Energimyndighetens nätverk
för energieffektiva småhus

BeSmå koordineras av:

Anthesis

Med finansiellt stöd från:

 Energimyndigheten